

PORTADA

QUI
SALVARÀ
EL
CATALÀ?
RED
STRILL

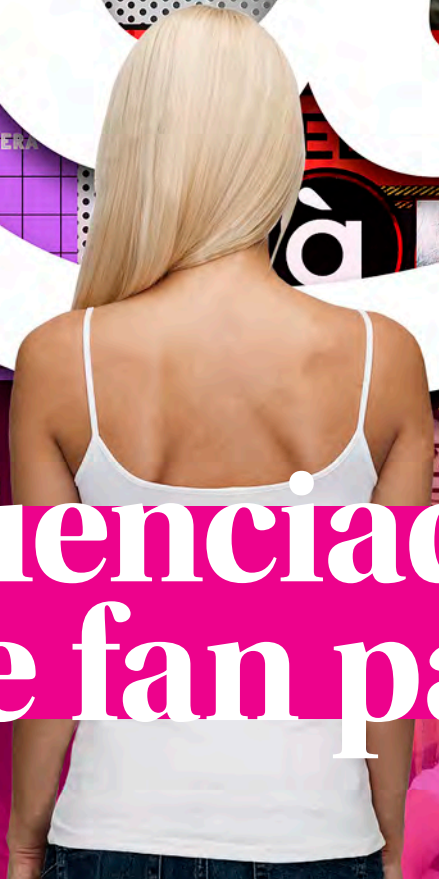
haul de noia hot 🐱💕👉👈

GENT DE MERDA

RADIO PRIMAVERA SEGUND

- clàudia rius
- paula carreras
- rita roig
- ofèlia carbonell

Influenciadors que fan país

amistat i la solitud

ANTONI PAYÀ

Així com a la dècada dels vuitanta es va insistir molt en la necessitat que el català estiguera present als mitjans de comunicació, avui l'idioma se la juga en l'univers de les xarxes, l'àmbit on el jovent actual socialitza, intercanvia i consumeix. I també ací, com en la vida real, la minorització de l'idioma és un fet. Tanmateix, una comunitat de 'gamers', tiktokers, podcasters, instagramers, 'streamers' i influenciadors en català intenten obrir-se pas en la jungla dels dispositius digitals. D'ells i elles depèn, també —i sobretot— la salut actual i futura de la llengua.

Text **Violeta Tena** @violetatena
Fotos **Alberto Vera**

Conta Berta Aroca que de ben petita va començar a fer vídeos en castellà. Amb dotze anys, a YouTube, parlava de la seua vida quotidiana, de les vivències escolars... "Ni m'havia plantejat fer vídeos en català. El parlava a casa, a l'escola, però no em passava pel cap pujar continguts en català", explica. Fins que un dia, després de la pandèmia, en una incursió a TikTok, trobà que també en aquell espai, hi havia qui s'expressava en la llengua del país: el Long, el Gerry... Si ells ho feien, per què no ho havia de fer ella? Avui, Aroca és un perfil popular dins la comunitat tiktokera en català. Desimbolta i natural, continua parlant de la seua quotidianitat amb un toc d'humor. Igual parla dels seus sentiments com de l'amistat. A voltes fa *hauls*, això és, ensenya en directe roba que s'ha comprat o que li ha enviat alguna marca. Una mica més de 198.000 persones segueixen el dia a dia d'aquesta mataronina de 21 anys.

A la seua manera, Aroca és una celebritat. Ho és, almenys, en l'univers digital per on transcorre a hores d'ara la vida del jovent. Juliàna Canet, Pol Gisé, Cabrafotuda, Antoni Guiscaféré, Ofèlia Carbonell, Sir Joan, Març Llinàs... Si vostè, lector o lectora, té més trenta-cinc anys, és molt possible que aquests noms no li diguen res. Si està per sota d'aquesta edat, té un mòbil a les mans i és assidu a les xarxes socials és ben probable que n'haja sentit a parlar. O que es passe hores seguint la seua vida a través de les pantalles. Són *streamers*, *gamers*, instagramers, tiktokers... o el que és el mateix, creadors de continguts que, a les xarxes, tenen un exèrcit de seguidors. Són, també, *influencers* —o, com va dir Termcat que s'havia de dir: 'influenciadors'—, és a dir, prescriptors, models de comportament del jovent.

Tots ells han fet una tria més o menys conscient a l'hora d'utilitzar l'aparador de les xarxes: usen el català perquè aquesta és la seua llengua nadiua. Aquesta, però, no és la tria majoritària entre el jovent català, valencià i illenc. L'anglès —com a llengua franca de l'àmbit tecnològic— i el castellà —com a llengua no connotada— guanyen per golejada en la jungla de les xarxes socials. A les pantalles dels *smartphones*, com a la vida mateixa, el català pateix una situació de minorització. "La llengua catalana està clarament en una fase avançada de la seua extinció a l'entorn digital d'Instagram —escriu el sociòleg Joan Palomares—. Ni les persones *influencers*, ni la majoria d'adolescents l'utilitzen. Al nou univers digital regna l'imperialisme lingüístic propi de la violència global". Palomares tot just acaba de →

POL GISE

Pol Gise Cat. 30 anys. 26,7 M de subscriptors a YouTube. Humor. 75 K de seguidors a Instagram. Catalunya

→ defensar la seua tesi doctoral, que duu per títol “La deriva pronarcista de l’auto-representació a Instagram”, en la qual va monitorar l’ús que d’aquesta xarxa feia un institut situat a l’interior de Catalunya i, de forma més específica, les pautes de comportament de les usuàries i els usuaris més populars. “L’ús del català, en termes generals, era reduït i pràcticament inexistent entre els que entrenaven en la categoria d’influenciadors. Roman la idea que, per adquirir projecció, cal usar l’anglès o el castellà”, explica Palomares.

Els fets, doncs, són tossuts. La majoria dels creadors de continguts de Catalunya, País Valencià i Illes que podríem catalogar com a macroinfluenciadors (aquells que superen els 100.000 seguidors) s’expressen en castellà. És el cas d’Auron Play, Dulceida, Paulagonu, Lucy Watson, Laura Escanes, Daniel Illescas, Marta Rimbau... Alguns són castellano-parlants en la seua vida diària. Altres, com Dulceida, parlen català en la quotidianitat.

L’aparador digital

En l’aparador de les plataformes el capital de cada usuari depèn de la seua projecció, i aquesta és mesura en nombre de seguidors i de *likes*. Assistim al que l’activista Na Pai anomena procés de “submissió lingüística”. “Molts aspirants a guanyar-se la vida com a *influencers* abandonen les seves llengües maternes minoritzades com el català, amb l’esperança que així el seu potencial públic i els potencials ingressos es multipliquen per mil”, escriu l’autor del llibre *La nostra atenció ha estat segrestada*. És el que va fer, per exemple, el jove mallorquí Miquel Montoro, quan va esdevindre una celebritat, tot adduint que, d’aquesta manera, ampliava el seu públic.

És un panorama que preocupa, i molt, als responsables públics. Perquè la vida del jovent transita, a hores d’ara, per les xarxes socials. Internet és, per al 81,9% de la població d’entre 16 i 24 anys, el mitjà de comunicació preferit (vegeu gràfic). Així com als anys vuitanta la creació de TV3, Canal 9 i IB3 havien de ser eines per a la normalització i difusió de l’idioma, en l’actualitat és a les grans plataformes d’intercanvi de continguts que l’idioma es juga el seu futur. O el que és el mateix: el català serà a les xarxes o no serà.

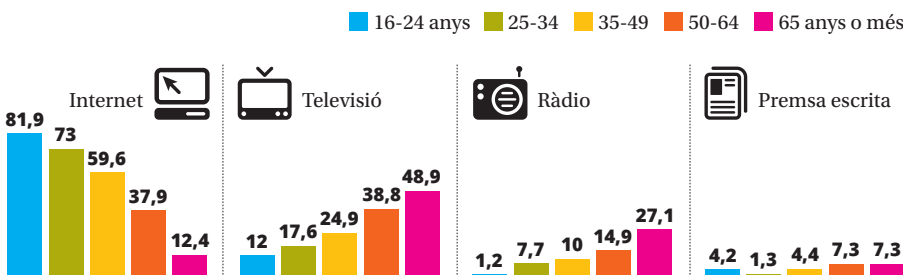

INÉS MATEU

29 anys. **Polo de Llet.** Pòdcast. Divulgació cultural. Illes

MITJANS PREFERITS

Mitjans de comunicació preferits per franges d’edat (%)

Font: Consell de l’Audiovisual de Catalunya (2019,7).

El moment, doncs, és decisiu. Tant com ho va ser, per exemple, en la normalització de la llengua el fenomen del rock en català a cavall entre els vuitanta i els noranta.

El peix que es mossega la cua

Perquè els influenciadors han esdevingut prescriptors entre els segments de població més joves. Són persones a les quals s’idolatra i la seua tria lingüística és decisiva per al futur de la llengua. “És un àm-

ÀNGEL AGUILÓ

42 anys.
Youtuber.
Divulgador.
3,5 M de subscriptors.
Illes

MARTA MENEU

22 anys.
La Prestatgeria:
YouTube. Literatura. 2,11
milions de subscriptors.
De Parkineo: Pòdcast.
País Valencià

va mesurar les visualitzacions que obtenien els 20 youtubers de més èxit de Catalunya que s'expressaven en català i els que ho feien en castellà. El resultat va ser que les visualitzacions en castellà pràcticament quadruplicaven les de català.

bit decisiu per a l'idioma", explica Marina Massaguer, que és sociolingüista. Ella és autora, junt als també sociolingüistes Avel·lí Flors i Francesc Xavier Vila, de *Català, youtubers i instagramers: Un punt de partida per promoure l'ús de la llengua*. Es tracta de l'informe més detallat que s'ha fet sobre aquesta matèria fins ara a Catalunya. Les seves conclusions són clares: a Catalunya, el jovent consumeix majoritàriament continguts en castellà. L'estudi explica que, en aquesta matèria, es produeix un "cercle viciós". D'una banda, els joves catalanoparlants consumeixen majoritàriament continguts en castellà, tant espanyol com llatinoamericà. De l'altra, els grans influencers es comuniquen en aquesta llengua. "Això, òbviament, té efectes tant en l'oferta d'aquests productes en català, que és comparativament escassa, com en els comportaments dels adolescents i joves, que s'habituen tant a consumir produc-

tes només en castellà que arriben al punt d'associar llengua i mitjà fins que s'installeu en una mena de diglòssia digital", expliquen. I recorden que "l'existència de productes d'èxit en aquest àmbit determina l'imaginari sobre què "es pot fer" en català i què no, i, en conseqüència, afecta la percepció dels parlants sobre la completesa funcional".

La dinàmica de les plataformes i els algoritmes tampoc no hi ajuden. Perquè si bé hi ha una qüestió estrictament demogràfica (la comunitat catalanoparlant aplega 10 milions de persones, mentre l'espanyola suma 534 milions), plataformes com YouTube donen més visibilitat, a l'hora de suggerir nous continguts, als vídeos que ja tenen, d'entrada un nombre alt de visites. Això afavoreix les llengües amb molts parlants, però perjudica les que en tenen pocs. En una comunitat lingüística menuda les mètriques no juguen a favor. L'estudi abans esmentat

Militants darrere la pantalla

Amb tot, però, també hi ha motius per a l'esperança. Perquè, sobretot des de fa aproximadament dos anys, una incipient comunitat catalanoparlant comença a reivindicar-se en l'univers de les plataformes digitals. Cabrafotuda n'és un exemple. Natural de la Vilajoiosa (Marina Baixa) i de 26 anys, Fran Tudela —el seu nom a la vida real— va començar a pujar vídeos humorístics a xarxes durant la quarantena. Ho feia en anglès, convençut que, d'aquesta manera, arribaria a un públic més ampli. Fins que, poc de temps després, va prendre consciència de l'escassa presència de la seua llengua a les xarxes. "Hi havia una mancança i, per tant, un espai per explotar", explicava recentment durant La Troca, una trobada de joves creadors digitals de les Illes, Catalunya i País Valencià promoguda l'octubre passat pels governs de tots tres territoris. "En el meu cas, fer-ho en valencià →

@cabrafotuda

Fran Tudela. 26 anys. Creador digital humorístic i divulgador. 11,5 K seguidors a Twitter. 63,9 K de seguidors a Instagram. País Valencià

@antoniagr

Antoni Guiscafré. Tiktoker humorístic. 25,6 K de seguidors. Illes

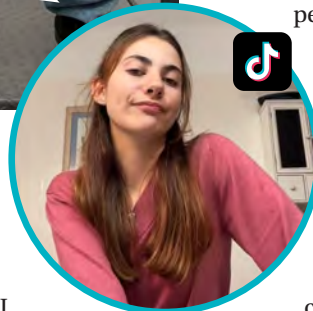
un actor que va començar tenint un canal humorístic en anglès, es passà al castellà i, de fa un temps, manté un doble canal. I encara caldria sumar a una incipient comunitat de jugador de videojocs, on destaquen figures com *simmer_valenciana*, *LopezNorman44* o *ElodinSinContexto*.

Entitats com la Plataforma per la Llengua o Escola Valenciana fa temps que adverteixen de la importància d'incidir en aquesta esfera. Aquests últims van llançar la campanya "Puja't a l'onada. Matricula't en valencià", el programa finançat per l'escolaLAB *L'Squad d'Aitor i Júlia*, a més d'una campanya amb Miss Tagless. Plataforma per la Llengua, a més d'oferir tallers als centres escolars en aquesta matèria, per la seua banda ha llançat el repte Kinton, on s'estimula el jovent a pujar vídeos en català i s'ofereix un premi de 1.000 euros. Paral·lelament, han sorgit iniciatives espontànies, com ara #Estiktokat, que un grup de joves van llançar per crear comunitat a TikTok; Valencubers i Youtubers.cat, per aglutinar els youtubers valencians; la comunitat de jugadors de videojocs Gaming.cat. Són, en la majoria dels casos, iniciatives benintencionades i militants que lluiten perquè el català tinga el seu espai en la jungla digital. "El cercle de la minorització no s'ha trencat, però crec que hi ha motius per a l'esperança", valora Marina Massaguer.

En l'informe que ella i els seus companys van elaborar per a la Generalitat de Catalunya apuntaven algunes mesures que les institucions podrien implementar per incidir en el batibull digital. I també avisaven que la progressiva saturació del mercat en espanyol, resta atractiu a aquesta tria lingüística. Els factors de proximitat, familiaritat i consciència d'un cert codi intern també hi juguen a favor. El futur del català està a un clic. ●

→ m'ha obert portes. Perquè clar que hi ha una comunitat. Són gent d'ací, però també catalans i balears. Però és que també tinc *feedback* de Colòmbia, de Mèxic... Ens hem de llevar l'autoodi aquest segons el qual fer-ho en valencià no serveix per a res". Cabrafotuda no està ni de bon tros a soles. Al País Valencià, Miss Tagless ha abanderat la defensa de la llengua a través de les xarxes. Els pòdcasts en l'idioma propi han deixat de ser una

excentricitat, gràcies a exemples com Deparkineo o Greuges Pendants. A les Illes, el programa *Polo de Llet* té bona cosa de seguidors. I l'Antoni Guiscafré li ha agafat el relleu a Miquel Montoro. A Catalunya, caldria parlar de l'Ofèlia Carbonell o del Pol Gisé,

@bertaarocach

Berta Aroca. 21 anys. TikToker de vida quotidiana. 198,1 K de seguidors. Catalunya